

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

25 mai 2016*

„Trimitere preliminară — Cooperare judiciară în materie civilă — Regulamentul (CE) nr. 44/2001 — Recunoașterea și executarea unor măsuri provizorii și de conservare — Noțiunea «ordine publică»”

În cauza C-559/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Augstākās tiesas Civillietu departaments (Curtea Supremă, Secția Civilă, Letonia), prin decizia din 15 octombrie 2014, primită de Curte la 5 decembrie 2014, în procedura

Rūdolfs Meroni

împotriva

Recoletos Limited

cu participarea:

Aivars Lembergs,

Olafs Berķis,

Igors Skoks,

Genādijs Ševcovs,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta (raportor), președinte de cameră, și domnii A. Arabadjiev, J.-C. Bonichot, S. Rodin și E. Regan, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Rūdolfs Meroni, de D. Škutāns, advokāts;

— pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes și de E. Pedrosa, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: letona.

- pentru guvernul Regatului Unit, de V. Kaye, în calitate de agent, asistată de B. Kennelly, barrister;
- pentru Comisia Europeană, de A. Sauka și de M. Wilderspin, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 25 februarie 2016,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de cerere de decizie preliminară privește interpretarea articolului 34 punctul 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Rüdolfs Meroni, pe de o parte, și Recoletos Limited, pe de altă parte, în legătură cu o cerere de recunoaștere și de executare a unei hotărâri privind măsuri provizorii și de conservare pronunțată de High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) [Înalta Curte de Justiție (Anglia și Țara Galilor), Divizia Băncii Reginei (Secția comercială) (Regatul Unit)].

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Carta

- 3 Potrivit articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, intitulat „Dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil”:

„Orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe judecătorești, în conformitate cu condițiile stabilite de prezentul articol.

Orice persoană are dreptul la un proces echitabil, public și într-un termen rezonabil, în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituită în prealabil prin lege. Orice persoană are posibilitatea de a fi consiliată, apărută și reprezentată.

[...]”

- 4 În cadrul titlului VII, „Dispoziții generale care reglementează interpretarea și aplicarea cartei”, articolul 51 din aceasta prevede la alineatul (1):

„Dispozițiile prezentei carte se adresează instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii, cu respectarea principiului subsidiarității, precum și statelor membre numai în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii. Prin urmare, acestea respectă drepturile și principiile și promovează aplicarea lor în conformitate cu atribuțiile pe care le au în acest sens și cu respectarea limitelor competențelor conferite Uniunii de tratate.”

Regulamentul nr. 44/2001

5 Considerentele (16)-(18) ale Regulamentului nr. 44/2001 enunță:

„(16) Încrederea reciprocă în administrarea justiției la [nivelul Uniunii] justifică recunoașterea de plin drept a hotărârilor pronunțate într-un stat membru fără să fie necesară, cu excepția contestațiilor, recurgerea la o altă procedură.

(17) În virtutea aceluiași principiu al încrederii reciproce, procedura în temeiul căreia o hotărâre pronunțată într-un stat membru devine executorie în alt stat membru trebuie să fie eficientă și rapidă. În acest sens, hotărârea de încuviințare a executării unei hotărâri trebuie să fie făcută practic automat în urma unor verificări pur formale ale documentelor furnizate, fără ca instanța să aibă posibilitatea de a invoca din oficiu unul dintre motivele de neexecutare prevăzute în prezentul regulament.

(18) Cu toate acestea, respectarea dreptului la apărare impune ca pârâtul să aibă posibilitatea de a introduce o acțiune, procedura fiind contradictorie, împotriva hotărârii de încuviințare a executării, în cazul în care consideră că unul dintre motivele de neexecutare este îndeplinit. Dreptul la acțiune îi este recunoscut și reclamantului în cazul în care hotărârea de încuviințare a executării este respinsă.”

6 Articolul 32 din regulamentul menționat definește noțiunea „hotărâre” ca fiind „o hotărâre pronunțată de o instanță dintr-un stat membru, indiferent de denumirea acesteia, cum ar fi decizie, sentință, ordonanță sau mandat de executare, precum și stabilirea de către un grefier a cheltuielilor de judecată”.

7 Articolul 33 din Regulamentul nr. 44/2001 prevede:

„(1) O hotărâre pronunțată într-un stat membru este recunoscută în celelalte state membre fără să fie necesar să se recurgă la vreo procedură specială.

(2) În cazul unei contestații, orice parte interesată care invocă pe cale principală recunoașterea unei hotărâri poate solicita, în conformitate cu procedurile prevăzute în secțiunile 2 și 3 din prezentul capitol, ca hotărârea să fie recunoscută.

(3) Dacă recunoașterea este invocată pe cale incidentală înaintea unei instanțe a unui stat membru, aceasta din urmă este competentă în materie.”

8 Articolul 34 punctele 1 și 2 din acest regulament prevede:

„O hotărâre nu este recunoscută:

1. dacă recunoașterea este vădit contrară ordinii publice a statului membru solicitat;

2. dacă actul de sesizare a instanței sau un alt act echivalent nu a fost comunicat sau notificat pârâtului care nu s-a înfățișat în timp util și într-o manieră care să-i permită acestuia să-și pregătească apărarea, dacă pârâtul nu a introdus o acțiune împotriva hotărârii atunci când a avut posibilitatea să o facă.”

9 În conformitate cu articolul 35 alineatele (2) și (3) din Regulamentul nr. 44/2001, autoritatea solicitată are obligația să respecte constatările de fapt pe baza cărora instanța din statul membru de origine și-a întemeiat competența. Competența instanței judecătorești din statul membru de origine nu poate fi revizuită. Criteriul ordinii publice prevăzut la articolul 34 punctul 1 din acest regulament nu poate fi aplicat normelor în materie de competență.

10 Articolul 36 din acest regulament prevede că hotărârea străină nu poate face în nicio situație obiectul unei revizui pe fond.

11 Articolul 38 alineatul (1) din regulamentul menționat prevede:

„O hotărâre pronunțată într-un stat membru și care este executorie în statul în cauză este pusă în executare într-un alt stat membru atunci când, la cererea oricăreia dintre părțile interesate, a fost declarată executorie în statul respectiv.”

12 Articolul 41 din acest regulament are următorul cuprins:

„Hotărârea este declarată executorie imediat după îndeplinirea formalităților [...] Partea împotriva căreia se solicită executarea nu poate, în această fază a procedurii, formula apărări.”

13 Potrivit articolului 42 alineatul (2) din Regulamentul nr. 44/2001:

„Hotărârea de încuviințare a executării este notificată sau comunicată părții împotriva căreia se solicită executarea, în cazul în care aceasta nu a fost deja notificată sau comunicată părții în cauză.”

14 Articolul 43 din regulamentul menționat prevede:

„(1) Oricare dintre părți poate introduce o acțiune împotriva hotărârii privind cererea de încuviințare a executării.

(2) Acțiunea se introduce la instanța indicată în lista din anexa III.

(3) Acțiunea se soluționează în conformitate cu normele care reglementează procedura contradictorie.

[...]

(5) Acțiunea împotriva hotărârii de încuviințare a executării se introduce în termen de o lună de la data comunicării acesteia. Dacă partea împotriva căreia se solicită executarea are domiciliul pe teritoriul unui stat membru, altul decât cel în care s-a pronunțat hotărârea de încuviințare a executării, termenul pentru depunerea acțiunii este de două luni și începe să curgă de la data comunicării care a fost efectuată fie persoanei respective, fie la domiciliul acesteia. Acest termen nu poate fi prelungit pe motiv de distanță.”

15 Conform articolului 45 din acest regulament:

„(1) Instanța sesizată [...] nu poate refuza sau revoca o hotărâre de încuviințare a executării decât pentru unul dintre motivele prevăzute la articolele 34 și 35. [...]

(2) Hotărârea pronunțată în străinătate nu poate fi revizuită pe fond în nicio situație.”

Dreptul leton

16 Articolul 138 din Civilprocesa likums (Codul de procedură civilă) prevede măsurile provizorii, și anume:

„1) sechestrul asupra bunurilor mobile și asupra lichidităților pârâtului;

2) înscrierea unei interdicții în registrul bunurilor mobile respective sau în alt registru public;

- 3) înscrierea măsurii provizorii în registrul de publicitate imobiliară sau în registrul navelor;
- 4) punerea sub sechestru a unei nave;
- 5) interdicția privind desfășurarea anumitor activități de către pârât;
- 6) sechestrul asupra plăților datorate de terți, inclusiv asupra fondurilor deținute în instituții de credit și în alte instituții financiare;
- 7) suspendarea operațiunilor de executare în curs (inclusiv interdicția impusă unui executor judecătoresc de a transfera bani sau bunuri unui creditor urmăritor sau unui debitor ori suspendarea vânzării unui bun)."

17 Articolul 427 alineatul (1) punctul 4 din Codul de procedură civilă prevede:

„Indiferent de motivele prezentate în apel, instanța sesizată cu apelul va anula hotărârea pronunțată în primă instanță și va trimite cauza instanței de prim grad pentru o nouă examinare în cazul în care constată că [...] hotărârea respectivă conferă drepturi sau impune obligații unei persoane care nu a fost chemată să participe în cauză în calitate de parte.”

18 Articolul 452 alineatul (3) punctul 4 din codul menționat prevede:

„În orice situație, se consideră ca fiind o încălcare a unei dispoziții de drept procedural susceptibilă să determine o soluționare incorectă a litigiului:

[...]

faptul că o hotărâre conferă drepturi sau impune obligații unei persoane care nu au fost chemată să participe în cauză în calitate de parte.”

19 Potrivit articolului 633 din același cod:

„(1) O persoană care consideră că dispune de un drept asupra unui bun mobil sau imobil aflat sub sechestru care face obiectul unei recuperări sau asupra unei părți din acest bun trebuie să se adreseze justiției în conformitate cu normele generale de competență.

(2) O cerere prin care se solicită excluderea unui bun dintr-un act prin care se dispune sechestrul, înlăturarea unei înscrieri de recuperare în registrul de publicitate imobiliară sau o altă cerere trebuie să fie îndreptată împotriva debitorului și a persoanei care face executarea. În cazul în care bunul este pus sub sechestru în temeiul părții dintr-o hotărâre penală referitoare la confiscarea unui bun, persoana condamnată și instituția financiară sunt invitate să se prezinte în calitate de pârâți.

(3) În cazul în care bunul a fost deja vândut, cererea este îndreptată împotriva persoanei căreia i-a fost remis bunul; în cazul în care instanța admite o cerere privind un imobil, înscrierea privind transferul dreptului de proprietate către dobânditor în registrul de publicitate imobiliară este declarată nevalidă.

[...]”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 20 În urma unei acțiuni în justiție angajate de Recoletos și de alte părți împotriva domnilor Aivars Lembergs, Olafs Berķis, Igors Skoks și Genādijs Ševcovs, High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) [Înalta Curte de Justiție (Anglia și Țara Galilor), Divizia Băncii Reginei (Secția comercială)] a pronunțat la 9 aprilie 2013 o ordonanță privind măsuri provizorii și de conservare. Această ordonanță nu a fost notificată persoanelor menționate.
- 21 Printr-o ordonanță din 29 aprilie 2013 (denumită în continuare „ordonanța în litigiu”), High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) [Înalta Curte de Justiție (Anglia și Țara Galilor), Divizia Băncii Reginei (Secția comercială)] a confirmat măsurile respective împotriva acelorași persoane. În special, a fost menținută punerea sub sechestru a bunurilor aparținând domnului Lembergs. Acestuia și celorlalți pârâți li s-a interzis să dispună de acțiunile lor la AS Ventbunkers, cu sediul în Letonia, să le folosească sau să reducă valoarea acestora, indiferent de faptul că acțiunile la această societate le aparțin, direct sau indirect, sau să dispună de orice fructe sau venituri din vânzarea acțiunilor menționate, precum și de cele ale oricăror alte societăți sau entități prin care pârâții au acces la acțiunile Ventbunkers. Domnul Lembergs posedă o singură acțiune a acestei societăți. Aproximativ 29 % din capitalul Ventbunkers este deținut de Yelverton Investments BV (denumită în continuare „Yelverton”), în care domnul Lembergs deține drepturi cu titlu de „beneficiar real”.
- 22 Ordonanța în litigiu este însoțită de mai multe anexe, printre care figurează o organigramă a societăților și a altor entități care sunt vizate în cuprinsul ei. Acestea din urmă nu au fost părți în procedura în fața instanței care a dat ordonanța menționată.
- 23 Potrivit ordonanței în litigiu, Recoletos este desemnată ca fiind responsabilă cu notificarea sau comunicarea respectivei ordonanțe. După cum rezultă din aceasta din urmă, dreptul de a se adresa High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) [Înalta Curte de Justiție (Anglia și Țara Galilor), Divizia Băncii Reginei (Secția comercială)] și de a se opune măsurilor dispuse de această instanță este acordat tuturor persoanelor cărora le-a fost notificată ordonanța menționată. Aceasta a fost dată cu ocazia unei ședințe despre care pârâții au fost informați, precizându-se că aceștia din urmă au dreptul de a sesiza instanța respectivă cu o cerere de modificare sau de anulare a ordonanței în litigiu.
- 24 În aceasta din urmă se arată de asemenea după cum urmează:

„În termen de 7 zile de la primirea unei copii a prezentei ordonanțe [...], pârâții trebuie să îndeplinească toate actele care stau în mod rezonabil în puterea lor pentru a evita ca membrii consiliilor de administrație ale societăților enumerate [în] prezenta ordonanță să dispună de drepturile [Ventbunkers] deținute de societățile menționate, să le folosească sau să le diminueze în orice fel. Astfel de acte, în cazul în care stau în puterea lor în mod rezonabil, trebuie să includă, fără a se limita la aceasta, informarea oficială imediată a societăților menționate mai sus, prin intermediul membrilor consiliilor de administrație ale acestora și [...], în măsura în care au puterea să facă acest lucru, interzicerea oricărei înstrăinări, dispoziții sau diminuări a valorii drepturilor [Ventbunkers] deținute de societățile menționate.

[...]

Prezenta ordonanță nu interzice pârâților să dispună, să folosească sau să diminueze valoarea oricăror active ale pârâților care nu au legătură cu drepturile [Ventbunkers].

Prezenta ordonanță nu interzice folosirea sau dispunerea de drepturile [Ventbunkers] în cadrul unor activități comerciale normale și adecvate, însă pârâții trebuie să îi informeze în prealabil despre aceasta pe reprezentanții legali ai reclamantilor.

[...]

Un pârât persoană fizică împotriva căruia s-a dispus o interdicție de a acționa trebuie să se abțină de la a acționa el însuși, precum și în orice alt fel. Acesta nu poate acționa prin intermediul altor persoane care acționează în numele său, la instrucțiunile sale sau la îndemnul său.

[...]

Dispozițiile prezentei ordonanțe își produc efectele asupra următoarelor persoane dintr-o țară sau dintr-un stat situat în afara jurisdicției instanței:

a) pârâții;

b) orice persoană:

— care intră în sfera de competență a instanței;

— căreia i s-a notificat în scris prezenta ordonanță la reședința proprie sau la locul de muncă situat în raza de competență a instanței și

— care este în măsură să împiedice acte sau abțineri în afara razei de competență a instanței care să creeze sau să faciliteze o încălcare a dispozițiilor prezentei ordonanțe și

c) orice altă persoană, doar în măsura în care o instanță judecătorească din țara sau din statul respectiv a declarat prezenta ordonanță ca fiind executorie sau a executat-o.”

25 Ca urmare, certificatul menționat la articolele 54 și 58 din Regulamentul nr. 44/2001 a fost eliberat la 3 mai 2013. În cuprinsul acestuia se indică faptul că ordonanța în litigiu trebuie să fie aplicată în ceea ce îi privește pe domnii Lembergs, Berķis, Skoks și Ševcovs.

26 La 28 iunie 2013, Recoletos a introdus la Ventspils tiesa (Tribunalul din Ventspils, Letonia) o cerere având ca obiect declararea ordonanței în litigiu ca fiind executorie, precum și garantarea executării acestei ordonanțe prin intermediul unor măsuri provizorii.

27 Cererea respectivă a fost admisă în parte de Ventspils tiesa (Tribunalul din Ventspils) în aceeași zi. Aceasta a fost respinsă în ceea ce privește garanția referitoare la executarea ordonanței în litigiu.

28 Domnii Berķis, Skoks și Ševcovs, precum și domnul Meroni, avocat stabilit la Zürich (Elveția) care este totodată reprezentant și gerant al patrimoniului domnului Lembergs pus sub sechestru, pentru care exercită drepturile de acționar în Ventbunkers, precum și director al Yelverton, au formulat recursuri complementare împotriva deciziei Ventspils tiesa (Tribunalul din Ventspils) la Kurzemes apgabaltiesa (Curtea Regională din Kurzeme, Letonia). Partea din decizie prin care s-a respins cererea având ca obiect garantarea executării ordonanței în litigiu nu a fost atacată cu apel.

29 Prin decizia din 8 octombrie 2013, Kurzemes apgabaltiesa (Tribunalul Regional din Kurzeme) a anulat decizia Ventspils tiesa (Tribunalul din Ventspils), statuând pe fond cu privire la cererea introdusă de Recoletos. Aceasta a declarat executorie în parte în Letonia ordonanța de punere sub sechestru a unor bunuri, în măsura în care aceasta îi interzice domnului Lembergs să dispună de acțiunile sale la Ventbunkers, să le folosească sau să diminueze valoarea lor, indiferent dacă acțiunile respective îi aparțin în mod direct sau indirect, precum și să încredințeze unor terți sarcina de a efectua aceste activități. Instanța menționată a considerat nefondate obiecțiile formulate de domnul Meroni potrivit cărora ordonanța în litigiu aducea atingere intereselor unor terțe persoane care nu au fost parte în

acțiunea introdusă la instanța din Regatul Unit. Instanța de apel a precizat în această privință că ordonanța în litigiu îl privea doar pe domnul Lembergs și punerea sub sechestru a bunurilor acestuia din urmă.

- 30 Domnul Meroni a declarat recurs complementar la Augstākās tiesas Civillietu departaments (Curtea Supremă, Secția Civilă, Letonia) împotriva hotărârii Kurzemes apgabaltiesa (Curtea Regională din Kurzeme), solicitând anularea hotărârii pronunțate în măsura în care admite executarea în Letonia a ordonanței în litigiu împotriva domnului Lembergs.
- 31 În recursul formulat, domnul Meroni arată că este directorul Yelverton, aceasta fiind acționar al Ventbunkers, și că exercită drepturile de acționar ale domnului Lembergs în această societate. În opinia sa, ordonanța în litigiu l-ar împiedica să exercite drepturile de vot care decurg din acțiunile Yelverton în Ventbunkers. Domnul Meroni a afirmat de asemenea că recunoașterea și executarea ordonanței în litigiu sunt contrare excepției de ordine publică prevăzute la articolul 34 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001, în măsura în care interdicțiile pronunțate în ordonanța în litigiu aduc atingere drepturilor de proprietate ale unor terți care nu au fost părți în procedura în fața instanței care a dat ordonanța în litigiu.
- 32 Augstākās tiesas Civillietu departaments (Curtea Supremă, Secția Civilă) arată că această ordonanță nu îl privește doar pe domnul Lembergs, ci și terți precum Yelverton, ca și alte persoane care nu au fost părți în procedura în fața High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) [Înalta Curte de Justiție (Anglia și Țara Galilor), Divizia Băncii Reginei (Secția comercială)]. Or, ar fi dificil de clarificat faptele referitoare la informarea persoanelor neimplicate în cauză cu privire la ordonanța în litigiu și la documentele referitoare la acțiune în cazul în care astfel de documente nu au fost furnizate nici de reclamant, nici de pârât. Prin urmare, ar trebui să se verifice dacă dreptul Uniunii permite, cu ocazia stabilirii unor măsuri de conservare într-un litigiu, să se restrângă drepturile de proprietate ale unei persoane care nu este implicată în calitate de parte în litigiul menționat, chiar dacă se prevede totuși că orice persoană care este afectată de o hotărâre privind măsuri de conservare are dreptul să se adreseze în orice moment instanței în cauză pentru a solicita modificarea sau anularea hotărârii, și să fie lăsată în grija reclamantilor notificarea acesteia către persoanele interesate, întrucât instanța națională din statul [membru] solicitat nu are nicio posibilitate de a verifica faptele privind respectiva notificare.
- 33 Augstākās tiesas Civillietu departaments (Curtea Supremă, Secția Civilă) consideră că, în cazul în care o persoană nu are statutul de parte într-o procedură, aceasta nu are nici măcar posibilitatea de a-și prezenta în fața instanței sesizate observațiile în legătură cu chestiuni de fapt, precum și de drept, ceea ce constituie însăși esența dreptului la un proces echitabil. Astfel, unei părți într-un litigiu ar trebui să i se notifice atât acțiunea în sine, cât și documentele din dosar care o susțin. Doar luând cunoștință despre argumentele pe fondul cauzei o astfel de parte ar avea posibilitatea să se apere împotriva părții adverse. În această privință, ar trebui garantată o procedură care să fie conformă cu principiul procesului contradictoriu și echitabil, nu doar în stadiul examinării cauzei pe fond, ci și în etapa privind adoptarea măsurilor provizorii și de conservare.
- 34 În aceste condiții, Augstākās tiesas Civillietu departaments (Curtea Supremă, Secția Civilă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Articolul 34 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că, în cadrul unei proceduri de recunoaștere a unei hotărâri străine, încălcarea drepturilor persoanelor care nu sunt părți în litigiul principal poate constitui un motiv pentru a aplica clauza de ordine publică prevăzută la articolul 34 punctul 1 și pentru a refuza recunoașterea hotărârii străine în măsura în care vizează persoane care nu sunt părți în litigiul principal?

- 2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, articolul 47 din cartă trebuie interpretat în sensul că principiile unui proces echitabil pe care le prevede permit ca, la stabilirea unor măsuri de conservare într-un litigiu, să fie limitate drepturile de proprietate ale unor persoane care nu au fost parte în procedură, chiar dacă se prevede totuși că orice persoană vizată de o hotărâre privind măsuri de conservare are dreptul să solicite în orice moment acelei instanțe modificarea sau anularea hotărârii, și să fie lăsată în grija reclamantilor notificarea hotărârii persoanelor interesate?”

Cu privire la întrebările preliminare

- 35 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 34 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001, citit în lumina articolului 47 din cartă, trebuie interpretat în sensul că, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, recunoașterea și executarea unei ordonanțe date de o instanță dintr-un stat membru, care a fost pronunțată fără ca un terț ale cărui drepturi pot fi afectate prin această ordonanță să fi fost ascultat, trebuie să fie considerate ca fiind vădit contrare ordinii publice a statului membru solicitat și dreptului la un proces echitabil în sensul acestor dispoziții.
- 36 Pentru a răspunde la aceste întrebări, trebuie să se stabilească dacă faptul că domnul Meroni nu a fost ascultat de High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Commercial Court) [Înalta Curte de Justiție (Anglia și Țara Galilor), Divizia Băncii Reginei (Secția comercială)] anterior adoptării de către aceasta din urmă a ordonanței în litigiu poate constitui o atingere adusă ordinii publice a statului ale cărui instanțe au fost chemate să recunoască și să execute această ordonanță.
- 37 Trebuie amintit că ordonanța în litigiu, care face obiectul unei cereri de recunoaștere și de executare, are ca obiect punerea sub sechestru a unui anumit număr de active, cu titlu de măsură de conservare, al cărui scop constă în a evita ca una dintre părți să le sustragă de la posibilitatea celeilalte părți de a dispune ulterior de ele. Ordonanța respectivă se adresează astfel și unui anumit număr de terți, precum reclamantul din litigiul principal, care beneficiază de drepturi în legătură cu activele menționate.
- 38 În ceea ce privește noțiunea „ordine publică”, prevăzută la articolul 34 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001, Curtea a statuat, la punctul 55 din Hotărârea din 28 aprilie 2009, Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271), că dispoziția menționată trebuie interpretată strict în măsura în care constituie un obstacol în calea realizării unuia dintre obiectivele fundamentale ale acestui regulament și că nu trebuie să se recurgă la aceasta decât în cazuri excepționale.
- 39 Deși, în principiu, statele membre rămân libere să determine, în temeiul rezervei înscrise la articolul 34 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001, conform concepțiilor naționale, cerințele propriei ordini publice, limitele acestei noțiuni se stabilesc prin interpretarea acestui regulament (a se vedea Hotărârea din 28 aprilie 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, punctul 56 și jurisprudența citată).
- 40 Prin urmare, deși nu este de competența Curții să determine conținutul conceptului de ordine publică a unui stat membru, acesteia îi revine totuși obligația de a controla limitele în cadrul cărora instanța dintr-un stat membru poate recurge la noțiunea respectivă pentru a nu recunoaște o hotărâre pronunțată în alt stat membru (a se vedea Hotărârea din 28 aprilie 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, punctul 57 și jurisprudența citată).
- 41 În această privință, trebuie amintit că, interzicând revizuirea pe fond a unei hotărâri străine, articolul 36 și articolul 45 alineatul (2) din Regulamentul nr. 44/2001 nu permit instanței din statul membru solicitat să refuze recunoașterea sau executarea acestei hotărâri pentru singurul motivul că ar exista o divergență între norma de drept aplicată de instanța din statul membru de origine și cea pe

care ar fi aplicat-o instanța din statul membru solicitat dacă aceasta ar fi fost sesizată cu litigiul. În mod similar, instanța din statul membru solicitat nu poate controla exactitatea aprecierilor de drept sau de fapt ale instanței din statul membru de origine (a se vedea Hotărârea din 28 aprilie 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, punctul 58 și jurisprudența citată).

- 42 În consecință, recurgerea la excepția de ordine publică prevăzută la articolul 34 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001 nu poate fi admisă decât în ipoteza în care recunoașterea sau executarea unei hotărâri pronunțate în alt stat membru ar încălca în mod inacceptabil ordinea juridică a statului membru solicitat, în măsura în care ar aduce atingere unui principiu fundamental. Pentru a respecta interzicerea revizuirii pe fond a hotărârii străine, atingerea respectivă ar trebui să constituie o încălcare vădită a unei norme de drept considerate esențială în ordinea juridică a statului membru solicitat sau a unui drept recunoscut ca fundamental în această ordine juridică (a se vedea Hotărârea din 28 aprilie 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, punctul 59 și jurisprudența citată).
- 43 Întrucât instanța de trimitere solicită să se stabilească incidența articolului 47 din cartă în ceea ce privește interpretarea articolului 34 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001 având în vedere cererea de recunoaștere și de executare a ordonanței în litigiu, trebuie amintit că domeniul de aplicare al cartei în ceea ce privește acțiunea statelor membre este definit la articolul 51 alineatul (1) din aceasta, potrivit căruia dispozițiile cartei se adresează statelor membre numai în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii (a se vedea Hotărârea din 26 februarie 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punctul 17).
- 44 O instanță națională care aplică dreptul Uniunii prin aplicarea Regulamentului nr. 44/2001 trebuie, așadar, să se conformeze cerințelor care decurg din articolul 47 din cartă, potrivit căruia orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul la o protecție jurisdicțională efectivă.
- 45 În plus, Curtea a subliniat că dispozițiile de drept al Uniunii, precum cele ale Regulamentului nr. 44/2001, trebuie interpretate în lumina drepturilor fundamentale care, potrivit unei jurisprudențe constante, fac parte integrantă din principiile generale de drept a căror respectare o asigură Curtea și care sunt în prezent înscrise în cartă. În această privință, ansamblul dispozițiilor Regulamentului nr. 44/2001 exprimă intenția de a asigura ca, în cadrul obiectivelor acestuia, procedurile care conduc la pronunțarea hotărârilor judecătorești să se desfășoare cu respectarea dreptului la apărare consacrat la articolul 47 din cartă (a se vedea Hotărârea din 11 septembrie 2014, A, C-112/13, EU:C:2014:2195, punctul 51 și jurisprudența citată).
- 46 În special, în ceea ce privește problema de a stabili împrejurările în care faptul că o hotărâre a unei instanțe dintr-un stat membru a fost pronunțată cu încălcarea garanțiilor procedurale poate constitui un motiv de refuz al recunoașterii în temeiul articolului 34 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001, Curtea a statuat că clauza de ordine publică prevăzută în această dispoziție nu poate fi invocată decât în măsura în care o astfel de atingere ar implica faptul că recunoașterea hotărârii în cauză în statul membru solicitat ar determina încălcarea vădită a unei norme de drept esențiale în ordinea juridică a Uniunii și, așadar, a statului membru respectiv (a se vedea Hotărârea din 16 iulie 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, punctul 50).
- 47 Trebuie arătat de asemenea că regimul de recunoaștere și de executare prevăzut de dispozițiile Regulamentului nr. 44/2001 este întemeiat pe încrederea reciprocă în justiție în cadrul Uniunii. Această încredere pe care statele membre o acordă reciproc sistemelor lor juridice și instituțiilor lor judiciare este cea care permite să se considere că, în cazul unei aplicări eronate a dreptului național sau a dreptului Uniunii, sistemul căilor de atac instituit în fiecare stat membru, completat de mecanismul trimerii preliminare prevăzut la articolul 267 TFUE, furnizează justițiabililor o garanție suficientă (a se vedea Hotărârea din 16 iulie 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, punctul 63).

- 48 Astfel, Regulamentul nr. 44/2001 se întemeiază pe ideea fundamentală potrivit căreia justițiabilii sunt obligați, în principiu, să utilizeze toate căile de atac oferite de dreptul statului membru de origine. Cu excepția unor circumstanțe speciale care fac prea dificilă sau imposibilă exercitarea căilor de atac în statul membru de origine, justițiabilii trebuie să exercite în acest stat membru toate căile de atac disponibile pentru a împiedica în amonte o încălcare a ordinii publice (a se vedea Hotărârea din 16 iulie 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, punctul 64).
- 49 În litigiul principal, din decizia de trimitere reiese că ordonanța în litigiu nu produce efecte juridice față de un terț înainte ca acesta să fi fost informat și că obligația de a se asigura că ordonanța respectivă este notificată corespunzător terțului vizat și de a dovedi că notificarea a avut loc efectiv revine reclamantilor care doresc să se prevaleze de aceasta. În plus, în cazul în care aceeași ordonanță i-a fost notificată, un terț care nu a fost parte în procedura în fața instanței din statul de origine poate să introducă la aceasta o acțiune împotriva ordonanței menționate și să solicite modificarea sau anularea acesteia din urmă.
- 50 Regimul de protecție jurisdicțională menționat reflectă cerințele impuse de Curte în Hotărârea din 2 aprilie 2009, Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, punctele 42 și 44), în ceea ce privește garanțiile procedurale care asigură oricărui terț vizat o posibilitate efectivă de a contesta o măsură adoptată de instanța din statul de origine. Rezultă de aici că regimul menționat nu poate fi considerat ca fiind de natură să încalce articolul 47 din cartă.
- 51 Trebuie amintit de asemenea că Curtea a statuat, în Hotărârea din 23 aprilie 2009, Draka NK Cables și alții (C-167/08, EU:C:2009:263, punctul 31), că creditorul unui debitor nu poate introduce o acțiune împotriva unei hotărâri privind o cerere de încuviințare a executării dacă nu a intervenit în mod oficial în calitate de parte în proces în cadrul litigiului în care un alt creditor al acestui debitor a solicitat această încuviințare a executării.
- 52 Astfel, în cazul în care instanța din statul membru solicitat ar putea aprecia existența unor eventuale drepturi pe care un terț care nu este implicat în procedura inițiată în fața instanței din statul de origine le invocă împotriva recunoașterii și a executării hotărârii străine, instanța menționată ar putea fi pusă în situația să examineze temeinicia acestei hotărâri.
- 53 În consecință, argumentația prezentată de domnul Meroni în fața instanței de trimitere o poate pune pe aceasta din urmă în situația să efectueze o analiză care ar fi vădit contrară articolului 36 și articolului 45 alineatul (2) din Regulamentul nr. 44/2001, potrivit cărora hotărârea pronunțată în străinătate nu poate fi revizuită pe fond în nicio situație.
- 54 Având în vedere ansamblul elementelor care precedă, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că articolul 34 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001, citit în lumina articolului 47 din cartă, trebuie interpretat în sensul că, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, recunoașterea și executarea unei ordonanțe date de o instanță dintr-un stat membru, care a fost pronunțată fără ca un terț ale cărui drepturi pot fi afectate prin această ordonanță să fi fost ascultat, nu pot fi considerate ca fiind vădit contrare ordinii publice a statului membru solicitat și dreptului la un proces echitabil în sensul acestor dispoziții, în măsura în care acest terț are posibilitatea să își invoce drepturile în fața instanței menționate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 55 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Articolul 34 punctul 1 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, citit în lumina articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, trebuie interpretat în sensul că, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, recunoașterea și executarea unei ordonanțe date de o instanță dintr-un stat membru, care a fost pronunțată fără ca un terț ale cărui drepturi pot fi afectate prin această ordonanță să fi fost ascultat, nu pot fi considerate ca fiind vădit contrare ordinii publice a statului membru solicitat și dreptului la un proces echitabil în sensul acestor dispoziții, în măsura în care acest terț are posibilitatea să își invoce drepturile în fața instanței menționate.

Semnături